

PRZEGLĄD

Review of Nationalities

NARODOWOŚCIOWY

redakcja naukowa

Jan Iwanek

Eduard Tarnawski

nr

5

/2016

¿Adónde vas, España?

PRZEGLĄD NARODOWOŚCIOWY – REVIEW OF NATIONALITIES

Czasopismo naukowe poświęcone narodom,
mniejszościom narodowym i etnicznym

Scientific journal about nations,
national and ethnic minorities

nr 5/2016

¿ADÓNDE VAS, ESPAÑA?

pod redakcją
Jana Iwanka
Euarda Tarnawskiego

Zielona Góra 2016

20849

RADA PROGRAMOWA / PROGRAMME COMMITTEE

Omar Sheikhmous (Stockholm), Paul J. Best (New Haven), Michał Śmigiel* (Banska Bystrica), Marián Gajdoš (Kosice), Mykola Mušinka (Presov), Eduard Tarnawski (Barcelona), Wiesław Hładkiewicz (Zielona Góra), Djura Hardi (Nowy Sad), Marko Stech (Edmonton), Jarosław Taras (Lviv), Janko Ramač (Belgrad), Oleg Rumyantsev (Macerata), Bernadetta Ewa Wójtowicz-Huber (Warszawa), Krzysztof Ruchniewicz (Wrocław)

Redakcja

Stefan Dudra – redaktor naczelny
Wydział Humanistyczny, Uniwersytet Zielonogórski,
al. Wojska Polskiego 69, 65-762 Zielona Góra, POLSKA,
e-mail: stefan.dudra@wp.pl
Piotr Pochyły – sekretarz redakcji (piotr_pochyly@yahoo.com)
Weronika Górnicka – zastępca sekretarza redakcji (weronikagornicka@wp.pl)

Redaktorzy tematyczni

Jarosław Macała – geopolityka, myślenie polityczne
Ryszard Michałak – religie, politologia religii, nacjonalizm, separatyzm, kościoły i związki wyznaniowe, polityka wyznaniowa
Łukasz Młyńczuk – teoria tożsamości narodowych, kulturowych i etnicznych, antropologia polityki, integracja europejska
Arkadiusz Tyda – mniejszości, migracje
Bartłomiej Secler (UAM Poznań) – polityka historyczna, polityka pamięci, media
Aleksandra Kruk – redaktor statystyczny
Jarosław Chojak – redaktor językowy (angielski)
Aleksandra Urban-Podolan – redaktor językowy (rosyjski)
Ewa Poplika – redaktor prowadzący

Na stronie internetowej zamieszczono zasady recenzowania i przyjmowania do druku, formularz recenzyjny oraz instrukcję wydawniczą dla Autorów.

Editorial board

Stefan Dudra – Editor in chief
Department of Humanities, University of Zielona Góra,
al. Wojska Polskiego 69, 65-762 Zielona Góra, POLAND,
e-mail: stefan.dudra@wp.pl
Piotr Pochyły – Editor Assistant (piotr_pochyly@yahoo.com)
Weronika Górnicka – Deputy Editor Assistant
(weronikagornicka@wp.pl)

Thematic editors

Jarosław Macała – geopolitics, political thought
Ryszard Michałak – religions, political science of religion, nationalism, separatism, churches and religious associations, religious policy
Łukasz Młyńczuk – theory of national identity, cultural and ethnic anthropology of politics, European integration
Arkadiusz Tyda – minorities, migration
Bartłomiej Secler (UAM Poznań) – politics of history, politics of memory, media
Aleksandra Kruk – statistical editor
Jarosław Chojak – language editor (English)
Aleksandra Urban-Podolan – language editor (Russian)
Ewa Poplika – managing editor

The website of the vintage are reviewing and adopting rules to print the form and instructions for publishing reviews for authors.

Recenzenci artykułów/Reviewers of articles

Oresta Losyk (Lwów), Marian Mudryj (Lwów), Adnan Abbas (Poznań), Marek Barwiński (Łódź), Andziej Rykala (Łódź), Joanna Szczepankiewicz-Battek (Wrocław), Olgierd Kiec (Zielona Góra), Janina Frasz (Wrocław), Bohdan Halczak (Zielona Góra), Tomasz Dębowski (Wrocław), Janusz Wiśniewski (Poznań), Robert Skobelski (Zielona Góra), Krzysztof Kowalczyk (Szczecin), Anita Adamczyk (Poznań), Paweł Łeszczczyński (Gorzów Wlkp.), Izolda Kiec (Warszawa), Bogdan Horbal (Nowy Jork), Mana Giedz (Gdańsk), Jarosław Kłaczek (Toruń), Jerzy Świeca (Kraków), Bartłomiej Michałak (Toruń), Piotr Kwiatkiewicz (Poznań), Agnieszka Kasińska-Metryka (Kielce), Filip Kubiacyk (Poznań), Andrzej Ksenicz (Zielona Góra)

Adres redakcji

Instytut Politologii Uniwersytetu Zielonogórskiego
Pracownia Badań nad Mniejszościami Narodowymi i Etnicznymi
al. Wojska Polskiego 69, 65-762 Zielona Góra
reviewofnationalities@yahoo.com

<http://ip.uz.zgora.pl/index.php/badania-naukowe/przeglad-narodowosciowy>

Wersją pierwotną (referencyjną) pisma jest wydanie papierowe.

Redakcja przywiązuje dużą wagę do rzetelności i uczciwości Autorów. Teksty, w których widać niesamodzielność lub plagiat, będą bezwzględnie odrzucane. Ponadto wszelkie wykryte przypadki *ghostwriting* i *guest authorship* będą demaskowane, łącznie z powiadomieniem odpowiednich instytucji, oraz dokumentowane. Autor jest zobowiązany do ujawnienia wkładu ewentualnych współautorów publikacji i źródeł jej finansowania. Procedura recenzowania realizowana jest według zasady *double-blind review*, gdzie autorzy i recenzenci nie znają swoich tożsamości.

Editorial office address

Institute of Political Science of the University of Zielona Góra
Laboratory for Research on National and Ethnical Minorities
Al. Wojska Polskiego 69, 65-762 Zielona Góra
reviewofnationalities@yahoo.com

<http://ip.uz.zgora.pl/index.php/badania-naukowe/przeglad-narodowosciowy>

Version of the original (reference) is writing the paper edition.

Editors attaches great importance to the reliability and integrity of Authors. Texts in which dependence can be seen or plagiarism will be strictly rejected. In addition, all detected cases of ghostwriting and guest authorship will be unmasked, including notification of the institution, and documented. The author is obliged to disclose any contribution of the co-authors of publications and sources of funding. Reviewing procedure is carried out according to the principle of "double-blind review", where authors and reviewers do not know their identity.

© Copyright by Uniwersytet Zielonogórski, Zielona Góra 2016

© Informacja dotycząca problematyki mniejszości narodowych i etnicznych podejmowanych w ramach działalności Instytutu Pamięci Narodowej w okresie od 1 stycznia 2013 do 31 grudnia 2014 roku – Copyright by Instytut Pamięci Narodowej – Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu oraz by Uniwersytet Zielonogórski

ISSN 2084-848X, ISBN 978-83-7842-256-3

OFICyna WYDAWNICZA UNIWERSYTETU ZIELONOGÓRSKIEGO

65-246 Zielona Góra; ul. Podgórna 50, tel./faks (68) 328 78 64
www.ow.uz.zgora.pl, sekretariat@ow.uz.zgora.pl

215/2016

Spis treści

Od Redakcji	7
Katarzyna Wlazlak , Prawne aspekty autonomii regionalnej w Hiszpanii.....	11
Jan Iwanek , Hiszpańska autonomia terytorialna w perspektywie Polski	23
Małgorzata Myśliwiec , Wpływ czynników gospodarczych na działanie systemu politycznego współczesnej Hiszpanii.....	43
Wojciech Opiola , Współczesna hiszpańska polityka pamięci (1999-2014).....	63
Eduard Tarnawski , Purpurowa rewolucja. Hiszpania 2014-2015.....	85
Daria Podedworna , „[...] najlepszy były premier” – wizerunek i działalność José Zapatero po zakończeniu sprawowania funkcji premiera Hiszpanii	105
Agnieszka Kasińska-Metryka , Nowe siły hiszpańskiej lewicy – od ideologii do populizmu.....	119
Weronika Górnicka , Kreowanie pozornej bipolarności jako elementarny komponent działalności Podemos	129
Wioletta Husar , „Som la gent blaugrana” – FC Barcelona jako etnomarka Katalonii. 149	
Katarzyna Mirgos , Euskal Herria Nora Zoaz? Kraj Basków wczoraj, dziś i jutro	167
Stanisław Kosmyńka , Wyzwania dla bezpieczeństwa Hiszpanii ze strony dżihadyzmu w kontekście oddziaływania Państwa Islamskiego	179
Martyna Masłowska , Poskramiać czy oswajać? Problem islamizacji Europy na przykładzie Hiszpanii	195
Stefan Dudra , Prawosławne jurysdykcje kościelne we współczesnej Hiszpanii	207

STUDIA I MATERIAŁY

Renata Pomarańska , Stosunki polsko-ukraińskie przed i na początku II wojny światowej w świetle wybranej prozy kresowej	223
Khoushnaw Tillo , „Gdybyśmy skoncentrowali się na działalności politycznej, to moglibyśmy osiągnąć większy zysk niż poprzez walkę zbrojną [...]” – rozmowa Khoushnawa Tillo z Omarem Sheikhmusem	241

**Z PRAC KOMISJI WSPÓLNEJ RZĄDU
I MNIEJSZOŚCI NARODOWYCH I ETNICZNYCH**

Sławomir Łodziński , Ekspertyza dotycząca oceny sprawozdań pełnomocników wojewodów do spraw mniejszości narodowych i etnicznych za 2014 rok.....	259
Instytut Pamięci Narodowej , Informacja dotycząca problematyki mniejszości narodowych i etnicznych podejmowanych w ramach działalności Instytutu Pamięci Narodowej w okresie od 1 stycznia 2013 do 31 grudnia 2014 roku.....	271

SPRAWOZDANIA

V Międzynarodowa konferencja naukowa „Łemkowie, Bojkowie, Huculi, Rusini – historia, współczesność, kultura materialna i duchowa” w 70. rocznicę wysiedleń ludności ukraińskiej z Polski do USRR w latach 1944-1946 (Słupsk, 24-26 września 2015 r.) (Aleksandra Kruk).....	297
--	-----

RECENZJE

Małgorzata Myśliwiec, <i>Pozycja partii regionalnych w systemie politycznym współczesnej Hiszpanii</i> , Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego, Katowice 2014, ss. 464 (Wioletta Husar).....	301
Joanna Orzechowska-Waślawska, <i>Baskowie. Powstanie współczesnego narodu</i> , Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego Kraków 2014, ss. 266 (Wioletta Husar).....	305
Alfredo Relaño, <i>Barça vs. Real. Wrogowie, którzy nie mogą bez siebie żyć</i> , Wydawnictwo SQN, Kraków 2015, ss. 454 (Weronika Górnicka).....	309
Bernard Piotrowski, <i>Skandynawia współczesna w poszukiwaniu nowych dróg rozwoju (1975-2014)</i> , Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza, Poznań 2015, ss. 283 (Martyna Masłowska).....	313
<i>Religijne determinanty polityki</i> , red. naukowa Ryszard Michalak, „Politologia religii”, Wydawnictwo „Morpho”, Zielona Góra 2014, ss. 220 (Dorota Gorzków).....	317
<i>Polityka jako wyraz lub następstwo religijności</i> , red. naukowa Ryszard Michalak, „Politologia religii”, t. 2, Wydawnictwo „Morpho”, Zielona Góra 2015, ss. 420 (Paweł Śnieg).....	321
<i>Wiedza religioznawcza w badaniach politologicznych</i> , red. naukowa Bogumił Grott, Olgierd Grott, Wydawnictwo Von Borowiecky, Warszawa 2014, ss. 272 (Paweł Śnieg).....	325
Noty o Autorach.....	331

Contents

From the Editor	9
Katarzyna Wlazlak , Legal aspects of regional autonomy in Spain	1
Jan Iwanek , Spanish territorial autonomy in the perspective of Poland	23
Małgorzata Myśliwiec , The impact of economic factors on the political system of modern Spain	43
Wojciech Opióła , Contemporary Spanish politics of memory (1999-2014)	63
Eduard Tarnawski , The Purple revolution. Spain 2014-2015	85
Daria Podedworna , “[...] was the best prime minister” – the image and activities of José Zapatero as the former Prime Minister of Spain	105
Agnieszka Kasińska-Metryka , New forces of the Spanish left– from the ideology to populism	119
Weronika Górnicka , Creating apparent bipolarity as an elementary component of activity of Podemos	129
Wioletta Husar , „Som la gent blaugrana” – FC Barcelona jako etnomarka Katalonii	149
Katarzyna Mirgos , Euskal Herria Nora Zoaz? Basque Country yesterday, today and tomorrow	167
Stanisław Kosmyńska , Challenges for Spain form the jihadi terrorism. The impact of the Islamic State	179
Martyna Masłowska , Tame or domesticate? The problem of islamization of Europe on the example of Spain	195
Stefan Dudra , Orthodox Church jurisdictions in contemporary Spain	207

STUDIES AND BACKGROUND MATERIALS

Renata Pomarańska , Polish-Ukrainian relations before and at the beginning of World War II in the light of the selected prose Borderland	223
Khoushnaw Tillo , „If we focused on political activities it could achieve more profit than by the armed struggle” – Khoushnaw’s Tillo interview with Omar Sheikmous	241

FROM THE MEETING OF A JOINT COMMITTEE OF GOVERNMENT
AND NATIONAL AND ETHNIC MINORITIES

Sławomir Łodziński , Expertise concerning the assessment of proxy statements provincial governors for the national and ethnic minorities for 2014.....	259
Instytut Pamięci Narodowej , Information on the issues of national and ethnic minorities undertaken in the framework of activities of the Institute of National Remembrance in the period since January 1, 2013 and December 31, 2014.....	271

REPORTS

V International Scientific Conference “Lemko, Boykos, Hutsuls, Rusyns – history, modernity, culture material and spiritual”, the 70 th anniversary of the resettlement of the Ukrainian from Poland to USSR in 1944-1946 (Słupsk, 24-26 September 2015) (Aleksandra Kruk).....	297
--	-----

REVIEWS

Małgorzata Myśliwiec, <i>Pozycja partii regionalnych w systemie politycznym współczesnej Hiszpanii</i> , Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego, Katowice 2014, ss. 464 (Wioletta Husar).....	301
Joanna Orzechowska-Waślawska, <i>Baskowie. Powstanie współczesnego narodu</i> , Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego Kraków 2014, ss. 266 (Wioletta Husar).....	305
Alfredo Relaño, <i>Barça vs. Real. Wrogowie, którzy nie mogą bez siebie żyć</i> , Wydawnictwo SQN, Kraków 2015, ss. 454 (Weronika Górnicka).....	309
Bernard Piotrowski, <i>Skandynawia współczesna w poszukiwaniu nowych dróg rozwoju (1975-2014)</i> , Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza, Poznań 2015, ss. 283 (Martyna Masłowska).....	313
<i>Religijne determinanty polityki</i> , red. naukowa Ryszard Michalak, „Politologia religii”, Wydawnictwo „Morpho”, Zielona Góra 2014, ss. 220 (Dorota Gorzków).....	317
<i>Polityka jako wyraz lub następstwo religijności</i> , red. naukowa Ryszard Michalak, „Politologia religii”, t. 2, Wydawnictwo „Morpho”, Zielona Góra 2015, ss. 420 (Paweł Śnieg).....	321
<i>Wiedza religioznawcza w badaniach politologicznych</i> , red. naukowa Bogumił Grott, Olgierd Grott, Wydawnictwo Von Borowiecky, Warszawa 2014, ss. 272 (Paweł Śnieg).....	325
About the Authors.....	335

Od Redakcji

Przygotowany piąty numer „Przeglądu Narodowościowego – Review of Nationalities” poświęcony został badaniom nad współczesną Hiszpanią. Problematyka poszczególnych artykułów stanowi przekrój zagadnień społecznych, jakie z perspektywy polskich badań humanistycznych oraz społecznych wydają się kluczowe dla zrozumienia specyfiki państwa, często porównywanego z Polską z racji wielkości oraz potencjału demograficznego.

Hiszpańskie zmagania z własną historią, a także zmiana ustroju po okresie dyktatury Caudillo Franco, wywarły piętno nie tylko na politykach hiszpańskich, ale również zdominowały współczesny dyskurs polityczny. Zagadnienia te zostały na nowo zinterpretowane w tekstach Eduarda Tarnawskiego – *Purpurowa rewolucja. Hiszpania 2014-2015* oraz Wojciecha Opioty – *Współczesna hiszpańska polityka pamięci (1999-2014)*. Warto zauważyć, że tekst Eduarda Tarnawskiego ma charakter paralelny, wskazując na istotę purpurowej rewolucji w Hiszpanii, i prowadzi bezpośrednio do kolejnego zagadnienia, jakim są polityczne konsekwencje kryzysu ekonomicznego (Małgorzata Myśliwiec – *Wpływ czynników gospodarczych na działanie systemu politycznego współczesnej Hiszpanii*), przede wszystkim po przewartościowaniach politycznych rządu José Zapatero (Daria Podedworna – „[...] najlepszy były premier” – *wizerunek i działalność José Zapatero po zakończeniu sprawowania funkcji premiera Hiszpanii*) w postaci formułowania się nowych ruchów politycznych (Agnieszka Kasińska-Metryka – *Nowe siły hiszpańskiej lewicy – od ideologii do populizmu*), na bazie politycznej kontestacji (Weronika Górnicka – *Kreowanie pozornej bipolarności jako elementarny komponent działalności Podemos*).

Kolejna grupa artykułów dotyczy podstaw ustrojowych Hiszpanii (Katarzyna Właźlak – *Prawne aspekty autonomii regionalnej w Hiszpanii*) jako bytu politycznego oddziałującego na perspektywy innych, podobnych państw (Jan Iwanek – *Hiszpańska autonomia terytorialna w perspektywie Polski*). Założeń ustroju Królestwa Hiszpanii nie można rozpatrywać z pominięciem istoty dążeń niepodległościowych oraz autonomicznych poszczególnych regionów, zarówno w warstwie czynnej polityki, jak i swoistości oraz deklaratywnej odrębności (Katarzyna Mirgos – *Euskal Herria Nora*

Zoaz? Kraj Basków wczoraj, dziś i jutro; Wioletta Husar – „Som la gent blaugrana” – FC Barcelona jako etnomarka Katalonii).

Przedstawiony obraz Hiszpanii jako kraju o licznych różnicach wewnętrznych byłby niepełny, jeśli nie uwzględnilibyśmy roli wspólnot o charakterze religijnym, których aktywność religijna ma immanentne cechy polityczne (Martyna Masłowska – *Poskramiać czy oswajać? Problem islamizacji Europy na przykładzie Hiszpanii*; Stefan Dudra – *Prawosławne jurysdykcje kościelne we współczesnej Hiszpanii*; Stanisław Kosmynka, *Wyzwania dla bezpieczeństwa Hiszpanii ze strony dżihadyzmu w kontekście oddziaływania Państwa Islamskiego* .

Wspomniane artykuły w niezamierzony sposób stworzyły ujednoczony obraz Hiszpanii z perspektywy polskich badaczy, w dużym stopniu odnosząc się do najważniejszych ich zdaniem zagadnień. Stanowi to bez wątpienia świadectwo, że wielość spojrzeń na tak interesujące zjawisko, jakim jest współczesna kondycja polityczna Hiszpanii, sumuje się w spójną koncepcję poznawczą. Idea, jaką było skompletowanie rozproszonych badań prowadzonych przez polskich badaczy, uzmysłowiła nam, że studia nad Europą nie kończą się w Polsce na instytucjonalnych wyznacznikach integracji europejskiej.

W dziale „Studia i materiały” prezentujemy tekst o stosunkach polsko-ukraińskich w prozie kresowej (Renata Pomarańska), a także niezwykle interesującą rozmowę z członkiem Rady Programowej naszego czasopisma – Panem Omarem Sheikmousem, przeprowadzoną w Sztokholmie przez dra Khoushnawa Tillo, w której m.in. odtajnia on kulisy działań Kurdów w Iraku i Iranie w czasie wojny pomiędzy tymi państwami w latach 1980-1988.

Tradycyjnie zamieszczamy materiały przygotowywane w ramach prac Komisji Wspólnej Rządu i Mniejszości Narodowych, proponujemy także sprawozdania i recenzje z tematyki narodowościowej. Zachęcamy do składania propozycji publikacji.

From the Editor

The fifth issue of “Przegląd Narodowościowy – Review of Nationalities” was devoted to the study of contemporary Spain. The issue of individual articles is a cross-section of social issues, which, from the perspective of Polish humanities and social studies, seem to be crucial for understanding the specifics of the state, often compared to Poland due to the size and demographic potential.

Spanish struggle with their own history, as well as the regime change after a period of Caudillo Franco’s dictatorship, had a mark not only on the Spanish politicians, but they also dominated the contemporary political discourse. These issues have been reinterpreted in the texts by Edward Tarnawski – *The Purple Revolution. Spain 2014-2015* and Wojciech Opioła – *Contemporary Spanish politics of memory (1999-2014)*. It is worth noting that the text by Edward Tarnawski has a parallel character, pointing to the essence of the purple revolution in Spain, and leads directly to the next issue, which are the political consequences of the crisis economic (Małgorzata Myśliwiec – *The impact of economic factors on the political system of modern Spain*), primarily political revaluations of José Zapatero’s government (Daria Podedworna – “[...] was the best former prime minister” – *the image and activities of José Zapatero after the former Prime Minister of Spain*), in the form of formulation of new political movements (Agnieszka Kasińska-Metryka – *New forces of the Spanish left - from the ideology to populism*), on the basis of political contestation (Weronika Górnicka – *Creating apparent bipolarity as an elementary component of activity of Podemos*).

Another group of articles concerns the political basis of Spain (Katarzyna Wlazlak – *Legal aspects of regional autonomy in Spain*) as political entity acting on the perspectives of other, similar countries (Jan Iwanek – *Spanish territorial autonomy in the perspective of Poland*). The founding of political system of the Kingdom of Spain can not be considered outside the essence of aspirations for independence and autonomy of individual regions, both in the active politics, and specificity and declarative autonomy (Katarzyna Migros Euskal – *Herria Nora Zoraz? Basque Country yesterday, today and tomorrow*; Wioletta Husar – *“Som la gent blaugrana” – FC Barcelona as ethno brand of Catalonia*).

The presented image of Spain as a country with many internal differences would be incomplete if you did not take into consideration the role of religious communities, where religious activity has immanent political features (Martyna Maślowska – *Tame or domesticate? The problem of islamization of Europe on the example of Spain*; Stefan Dudra – *The Orthodox church jurisdictions in contemporary Spain*; Stanisław Kosmyńka – *Challenges for Spain from the jihadi terrorism. The impact of the Islamic State*). These articles unintentionally created a unified image of Spain from the perspective of Polish researchers, largely referring to, in their opinion, the most important issues. This is without a doubt the testimony that the multitude of views at such an interesting phenomenon, which is the contemporary political condition of Spain, creates a coherent cognitive concept. The idea, which was the completion of distributed research conducted by Polish researchers, made us aware that the study of Europe in Poland does not focus only on institutional determinants of European integration.

In the section “Studies and Materials” we present the text of the Polish-Ukrainian relations in the Borderlands prose (Renata Pomarańska), as well as a very interesting conversation with a member of the Program Board of our magazine – Omar Sheikhmous, carried out in Stockholm by Dr. Khoushnawa Tillo, in which, among others, he reveals the behind-the-scenes actions of the Kurds in Iraq and Iran during the war between the two countries in the years 1980-1988.

Traditionally, we present the materials developed within the work of the Joint Commission of Government and National and Ethnic Minorities. We also offer reports and reviews to subject of nationalities. We encourage you to submit proposals of publications.